

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuissimè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1646

De Festis, in quibus cantandæ sunt duæ Missæ in Ecclesijs Ca[t]hedralibus
& Collegiatis. XV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40214

Clerus per ordinem, ultimò Celebrans cum Diacono à sinistris, omnes cum candelis accensis in manibus: & cātantur¹ Antiphona sequentes.

Eadem omnino sunt obseruanda in Ordine Romano, sicut & quinque quæ notauimus in Processione Palmarum. neque duo Subdiaconi adesse debent, quod aliqui scripsere.

1 *Antiphona sequentes.*] Habentur Gregoriano.

7 *Finita Processione, Celebrans & ministri, depositis violaceis, accipiunt paramenta alba pro Missa: & candelæ tenentur in manibus accense dum legitur Euangelium, & iterum ad eleuationem Sacramenti vsque ad Communionem.*

Causæ deduci possunt eadem quæ supra par. 2. tit. 13. nu. 3. pag. 182. sed à ministris candelæ non tenentur in Missa; à Celebrante ad Euangelium tantum, ab alijs ad eleuationem quoque: stādum tamen erit, etiam cum candelis, post eleuationē, non genuflectendum.

8 Si ob pluiam non itur extra Ecclesiam, fiat idem, quod in simili casu diximus in Processione Palmarum.

9 Amouetur pallium violaceum, si Missa dicenda sit de Festo beatę Virginis, in qua Præfatio erit de Natiuitate Domini, ex Decreto Gelasij, teste *Pamelio tom. 2. Liturg.* à qua Natiuitate dies hæc 40. est, & terminus quidam legalis. vnde & Collecta est de Christo præsentato principaliter, de Purificatione accessoriè: *purificatis* (ait Ecclesia) *mentibus præsentari.*

10 An verò in Missa de Dom. Septuages. sint tenendæ candelæ accensæ ad Euāgelium, &c. ex verbis Rubricæ,

fit tantum benedictio & distributio candelarum, & Processio, & Missa dicitur de Dominica. & infra: *Accipiunt paramenta alba pro Missa: & candelæ tenentur in manibus accense dum legitur Euangelium, &c.* videtur inferri, candelas accensas teneri in honorem beatę Virginis, & consequenter in eiusdem tantum Missa. *Marcellus in Cerimon. Papa lib. 2. c. 28.* meminit earumdem trium, vt fiant. Missa autem, inquit, sit de Dominica: in qua, vt in *Diarijs Cerimon. Cappella* legitur, non ardebant candelæ benedictæ: neque Romę in Ecclesijs Patriarchalibus sancti Petri, sancti Ioannis, sanctę Marię Maioris accenduntur in prædicta Missa. Nota, quòd in Cappella Papæ nunc semper accenduntur; quia hodie semper ibi Missa fit de beata Virgine, cuius nomine dicata est Cappella, ex Decreto Clementis VIII. licet occurrat in Septuagesima.

De Festis, in quibus cantandæ sunt duæ Missæ in Ecclesijs Cathedralibus & Collegiatis. XV.

1 **D**E obligatione cantandi duas Missas in Festis, quæ occurrunt in Ferijs maioribus, extat aperta

Rubrica in *prima par. tit. 3. nu. 1. pag. 4.* & fusiùs hac de re nos egimus in *3. par. tit. 11. à num. 7. ad 12.*

2 Hoc

2 Hoc igitur loco enumerabimus sigillatim Festa, in quibus eæ cantari debent, ordine mensium seruato, alijs additis opportunis Notis.

3 Et in Decembri quidem non occurrit casus in Ecclesia vniuersali, neque in mense Ianuario: in sequenti verò Februario contingere potest casus (si in eundem mensē incidat initium Quadragesimæ) in Festis SS. Agathæ & Romualdi, in Antiochena Cathedrala sancti Petri, & in Festo sancti Mathiæ Apostoli, & item, si in eiusdem Vigilia occurrat Antiochena Cathedrala extra Quadragesimam.

4 In Martio accidit sæpius. In Festis sancti Casimiri, Thomæ Aquinatis, & in Missa solemni de his Festis fiet commemoratio sancti Lucij, & SS. Perpetuæ & Felicitatis, Quadragesima Martyrum, Gregorij Papæ, Iosephi, Ioachim, Benedicti, & Annuntiationis beatæ Virginis: in Missa verò de Festo Semiduplex secunda Oratio & tertia erunt eadem quæ in Missa de Feria.

5 Quod si Festum Annuntiationis beatæ Virginis in eos dies incidat, qui occurrunt à Feria 5. in Cæna Domini vsque ad Feriam 3. Paschatis inclusiuè, quamuis in Rubricis generalibus par. 1. de Translat. Festorum tit. 6. pag. 14. ratione tituli Ecclesiæ, vel concursus populi concedatur, posse cantari aliam Missam de Festo, vltra Missam correspondentem Officio; tamen decreuit sacra Rituum Congregatio die 9. Maij 1606. quòd in prædictis diebus non dicatur Missa de beata Virgine, neque etiam in Æde sacra Lauretana: poterit autem cantari in primo triduo maioris Hebdomadæ, sine commemoratione Fertiæ; & in eius fine dicetur Euange-

lium S. Ioannis. Quod semper obserua in Missa de Festo distincta à Missa de Feria maiori, quando ambæ cantantur eodem die, vt aliàs docuimus.

6 In Aprili, si intra Quadragesimam venerint Festa sancti Francisci de Paula, & sancti Leonis Papæ, duæ cantantur Missæ: si verò alicubi accidat Festum Semiduplex, à Dominica Passionis ad Dominicam Palmarum, in Missa de Festo dicuntur duæ tantum Orationes, nempe secunda Ecclesiæ, vel pro Papa; sicut etiam in Missa de Feria.

7 In Festo sancti Marci Missa Litaniarum maiorum cantatur sine Gloria, Credo, & cum Præfatione Paschali, cum Orationibus tribus, vt in Litanijs minoribus; nisi terminetur Processio ad Ecclesiam sancti Marci, quia cantabitur de Festo, ex Decreto sacre Rituum Congregationis 23. Maij 1603. si verò incidat in diem Paschæ, vide quæ diximus par. hac tit. 11. numero 10. pag. 275.

8 In minoribus Litanijs, si occurrat Festum Semiduplex, aut Duplex, cantantur duæ Missæ, de Festo, & de Rogationibus.

9 In Vigilia Ascensionis Domini cantantur duæ, de Vigilia, & Rogationibus; illa post Sextam, hæc post Nonam. Quòd si occurrat Festum nouem Lctionum, cantari debent tres, Missa de Festo post Tertiam, reliquæ, vt dictum est. vide quæ diximus tit. 11. num. 14. pag. 276. Et Vigiliæ Missa post Sextam dicitur, contra Alcocer, quia non ieiunatur hæc Vigilia, & indicatur hic ritus par. 1. tit. 15. num. 2. pag. 50. vbi Hora Nona tribuitur Missa de Vigilia, quæ ieiunatur; ergo non illi quæ non ieiunatur, præsertim in concursu duarum Missarum, inter quas

aliqua debet mediare Hora, ex *Francol.* quod aliàs diximus. & hic est sensus Rubricæ Missalis, quæ alioqui est obscurior.

10 Mense Iunio accidere potest Vigilia S. Ioannis & SS. Apostolorum infra Octauam, ex nouo Decreto, & in Octaua die Corporis Christi; & tunc duæ cantantur Missæ: in Missa verò Vigiliæ Præfatio communis dicitur, vt supra pag. 42. In Festo item S. Leonis, nisi transferatur, cantantur duæ, de Festo, & de Vigilia Apostolorum: in illa fit commemor. de Octaua S. Ioannis, & tertia Oratio est de B. Virgine, in hac verò de B. Virgine, & Ecclesiæ vel pro Papa; quia Festum & dies infra Octauam sunt similia, congruit illis color albus, & Hymnus Angelicus. In Ecclesia tamen S. Ioannis Baptistæ non dicitur *Credo* in Missa huius Vigiliæ; sicuti neque dicitur in Missa Rogationum maiorum, vt docuimus supra num. 7. in Festo S. Marci. eadem enim est ratio.

11 Mense Iulio occurrit casus cantandi duas Missas, quando anticipatur Vigilia sancti Iacobi in Sabbato; vel transfertur Festum sancti Apollinaris in Feriam secundam: & in his casibus Missæ duæ cantantur, de Festo, & de Vigilia.

12 Mense Augusto, si Vigilia sancti Laurentij fiat in Sabbato anticipatè in Festo SS. Cyriaci, &c. vel Festum SS. Cyriaci, &c. transferatur in Feriam 2. duæ Missæ cantantur.

13 In Vigilia Assumptionis B. Virginis Missa de Vigilia non admittit *Gloria*, neque *Credo*, etiam in Ecclesia S. Laurentij; eadem ratione quam attulimus paulò supra num. 10.

14 Extra Romam contingere potest Vigilia S. Bartholomæi in die Octa-

ua Assumptionis B. Virginis occurrente in Sabbato; & eodem modo cantantur Missæ, de Octaua die, & de Vigilia, in qua neque *Gloria*, neque *Credo*, neque *Præfatio* de B. Virgine, pari ratione qua decreuit sacra Rituum Congregatio in casu, de quo numero sequenti.

15 Mense Septembri occurrere potest Feria Quatuor Temporum quarta in die Octaua Natiuitatis beatæ Virginis; & in Missa de Feria non dicitur *Gloria*, neque *Credo*, neque etiam *Præfatio* de beata Virgine, sed communis dicitur, ex simili Rubrica, de qua supra num. 7. quæ habetur in Missali in Missa Rogationum. & ita decreuit S. Rituum Congregatio die 12. Decemb. 1626. mepetente; & anno 1627. casus occurrit.

16 In Festis SS. Cornelij & Cypriani, Stigmatum S. Francisci, SS. Ianuarij, &c. SS. Eustachij, &c. & sancti Lini, occurrere possunt Quatuor Tempora Septembris, &c. tunc duæ cantantur Missæ.

17 Vigilia S. Matthæi semper habet duas Missas, alteram de SS. Eustachio & socijs, alteram de Vigilia. Si accidit in Ferijs Quatuor Temporum, in altera Missa de Feria Quatuor Temporum fit commemoratio de Vigilia, & tertia Oratio erit *A cunctis*: in Missa verò de Sanctis, secunda Oratio, *A cunctis*, tertia ad libitum. sed Euangelium Vigiliæ non legitur in fine; quia non fuit lectum in Officio.

18 Mense Octobri non accidit casus. In Nouembri duæ Missæ cantantur in die Commemorationis omnium fidelium Defunctorum, ex noua Rubrica Missali addita, altera de die infra Octauam post Tertiam, altera de Requiem post Nonam, seu post
Vigi-

Vigilias Mortuorum; quia in Missa de Requiem fieri non potest Commemoratio illius de quo fit Officium. Hoc loco monentur Sacerdotes, Sacrificium Missæ Defunctorum hac die applicandum esse omnibus Defunctis, ex intentione Ecclesiæ: neque idè fit iniuria ijs, pro quibus quotidiana fortè extat obligatio Missæ. præualet enim lex tacita rationabilis Ecclesiæ priuatæ legi testatorum.

19 In Absolutione solempni Defunctorum hac eadem die, quia solent multi circuire sepulchra, illud obseruare debent, quòd vltima Absolutio faciendâ erit ad lecticam mortuorum, cum *ps. Libera me* longiori, & Oratione, *Absolue*, in numero plurali: quæ habetur inter Psalmos Graduales. Eadem autem hîc militat ratio, qua *Burchardus supra pag. 13.* nos monuit, vltimo semper loco recitandam esse in Missa orationem *Fidelium*, quæ est Generalis pro Defunctis, post Collectas speciales, vt hæc vltima ceteras colligat. Ad alia verò sepulchra possunt distribui Responsoria Nocturnorum, addendo singulis *ps. Requiem*, vt fit in tertio & sexto. Fiat asperio & incensatio ter, in medio, à dextris, & à sinistris, cum Orationibus, vt in Missali, de pluribus, omiſſis Secretis. Post Orationem non dicitur *Requiem*, &c. nisi post vltimam Absolutionem, quæ fit in medio Ecclesiæ; cui additur per

Cantores, *Requiescant in pace. Amen.*

20 Vbi fiunt aliæ solempnes Missæ pro Episcopis, Canonicis, & alijs, ne tamen omittatur Missa de die infra Octauam omnium Sanctorum: argumento à fortiori sumpto ab ijs quæ diximus *num. 18.* etenim Missa hæc de Requiem vicem gerit Anniuersarij; quod non excludit Missam concordantem cum Officio. Vide *pag. 10.*

21 Addam hoc loco, quòd initio Aprilis, & in fine Maij, seu initio Iunij, aliqua Sanctorum Festa mutant ritum à tempore non Paschali ad Paschale, & è conuerso, Missæ quæ Officia, si propria defint, tumenda erunt de Communi: sed Missa S. Barnabæ dicitur vt in Festo S. Marci, præter Orationes, Epistolam, & Euangelium.

22 Denique, vbi celebratur Festum sanctissimi Rosarij ex Decreto Gregorij XIII. de quo dicemus in Commentarijs Breuiarij, ne tamen dicatur ea Missa, quæ nomine Rosarij circumfertur, concessâ tantùm Ordini Prædicatorum à sacra Rituum Congregatione die 25. Iunij 1622. & prohibita fuit alijs eodem die, & rurſus die 8. April. 1628. sed fiat Missa vt in Festo sanctæ Mariæ ad Niues; quod obseruatur in Æde Lauretana, ex Synodo Diœcesana 1626. vel vt in Natiuitate, mutato nomine in Festiuitatis; quod fit Bononiæ: sed illud prius magis placet.

De Rubricis Missarum Communis Sanctorum. XVI.

1 **C**ommunes Missæ inseruiunt tum celebrandis Sactorum aliorum Festis quæ habentur in Calendario, & nihil habent proprium, vel non habent omnia, vt videre est in Proprio Sanctorum; tum celebrandis eo-

rum Festiuitatibus qui extra Calendarium occurrunt in pluribus locis, præsertim verò Patronis locorum, & Titularibus Ecclesiarum, qui omnino nihil habent proprium in Missali.

2 Est autem liberum cuiumque recitare